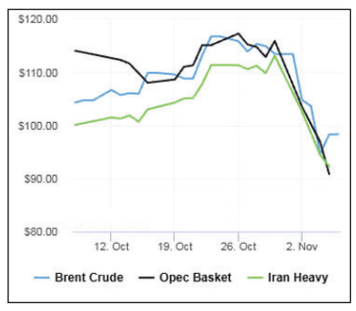
تحلیل

قیمت نفت برنت به ۹۸ دلار رسید

قیمت نفت در معاملات روز جمعه بازار جهانی، کاهش یافت و در پی شکست حزب جمهوری‌خواه - حزب متبوع دونالد ترامپ، رییس جمهور امریکا - در انتخابات میان‌دوره‌ای که امیدها به پایان جنگ در خاورمیانه را بالا برد، با کاهش هفتگی چشمگیری روبه‌رو شد. به گزارش ایسنا، در معاملات روز جمعه که با نوسانات رفت‌وبرگشتی همراه بود، قیمت نفت خام برنت برای تحویل در ماه ژانویه با ۰.۶ درصد کاهش به ۹۷.۷۵ دلار در هر بشکه رسید و برای کل هفته، افتی ۱۶.۹ درصدی را به ثبت رساند. نفت خام «وست تگزاس اینترمدیت» (WTI) امریکا برای تحویل در ماه دسامبر نیز با ۰.۲ درصد کاهش، در قیمت ۹۰.۳۶ دلار در هر بشکه بسته شد. این شاخص برای کل هفته ۱۳.۲ درصد کاهش یافت که شدیدترین افت هفتگی آن از اواسط آوریل محسوب می‌شود. معامله‌گران در حال سنجش پیامدهای پیروزی قاطع دموکرات‌ها در انتخابات هستند که کنترل هر دو مجلس کنگره را در اختیار این حزب قرار داده است. گمانه‌زنی‌هایی مطرح شده مبنی بر اینکه آیا دموکرات‌ها از نفوذ تازه به دست‌آمده خود برای وادار کردن دونالد ترامپ، رییس جمهور جمهوری‌خواه، به یافتن راهکاری برای پایان دادن به جنگ با ایران استفاده خواهند کرد یا خیر؟ والت چنسلر، استراتژیست حوزه انرژی در موسسه «مک کواری» (Macquarie)، می‌گوید: «اگرچه تغییر اکثریت در مجلس نمایندگان و سنای امریکا تا حدزیادی پیش‌بینی می‌شد، اما عملکرد بسیار قوی‌تر از انتظار دموکرات‌ها در انتخابات میان‌دوره‌ای، ایجاب می‌کند که انتظارات پیرامون مناقشه با ایران بازنگری شود. به عبارت ساده، وجود اکثریت قاطع در هر یک از مجالس کنگره، هزینه ادامه یا تشدید یک درگیری به‌شدت نامحبوب را برای رییس جمهور ترامپ افزایش می‌دهد.» او افزود: «اگرچه ترامپ همچنان از اختیارات اجرایی قابل توجهی برای حمله به ایران برخوردار است، اما با توجه به ترکیب جدید کنگره و اختیارات ذاتی آن در امور بودجه‌ای، توانایی ترامپ برای تداوم چنین اقداماتی جهت دستیابی به اهداف راهبردی کاهش می‌یابد و هزینه فرصت هرگونه اقدام نظامی از این دست، افزایش پیدا می‌کند.» بر اساس گزارش اینوستینگ، پایان یافتن مناقشه خاورمیانه - که در اواخر فوریه با تجاوز نظامی مشترک امریکا و رژیم صهیونیستی به ایران آغاز شد - می‌تواند به بازگشایی مسیرهای حیاتی کشتیرانی در این منطقه منجر شود.

خبر

۵۷ درصد ظرفیت سدهای کشور خالی است

آخرین داده‌ها نشان می‌دهد ۵۷ درصد از مخازن سدهای کشور خالی است. به گزارش تسنیم؛ بر اساس آخرین آمار شرکت منابع آب ایران تا ۱۰ آبان‌ماه سال آبی ۱۴۰۶-۱۴۰۵، حجم آب موجود در مخازن سدهای کشور به ۲۲ میلیارد و ۵۸۰ میلیون مترمکعب رسیده است. این رقم در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته ۳۰ درصد افزایش دارد. با وجود افزایش ذخایر نسبت به سال گذشته، مقایسه وضعیت فعلی با متوسط ۱۰ ساله نشان می‌دهد حجم آب موجود در مخازن تنها ۵ درصد بالاتر از میانگین بلندمدت قرار دارد. همچنین درصد پرشدگی مخازن سدهای کشور به حدود ۴۳ درصد رسیده و بیش از ۵۷ درصد ظرفیت سدها همچنان خالی است. بررسی آمار ورودی آب به مخازن سدهای کشور نشان می‌دهد از ابتدای سال آبی جاری تا ۱۰ آبان‌ماه، مجموع ورودی آب به سدها به یک میلیارد و ۹۱۰ میلیون مترمکعب رسیده است. این رقم در مدت مشابه سال گذشته یک میلیارد و ۱۱۰ میلیون مترمکعب و متوسط ۱۰ ساله آن یک میلیارد و ۷۲۰ میلیون مترمکعب بوده است. به این ترتیب، ورودی آب به سدهای کشور در مقایسه با سال گذشته ۷۲ درصد و نسبت به متوسط ۱۰ ساله حدود ۱۰ درصد افزایش داشته است. در همین بازه زمانی، میزان خروجی آب از سدهای کشور به ۲ میلیارد و ۶۵۰ میلیون مترمکعب رسیده که در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته ۶ درصد افزایش نشان می‌دهد. بررسی وضعیت سدهای مهم کشور نشان می‌دهد با وجود بهبود ذخایر در مقیاس ملی، تعدادی از مخازن همچنان با شرایط نامطلوبی مواجه هستند. سد دوستی در خراسان رضوی با تنها یک درصد پرشدگی و ۱۵ میلیون مترمکعب ذخیره آب، یکی از نامطلوب‌ترین وضعیت‌ها را در میان سدهای مهم کشور دارد. میزان ذخایر این سد نسبت به متوسط ۱۰ ساله ۹۵ درصد کاهش یافته است. پس از آن، سد لار در استان تهران با ۲ درصد پرشدگی و ۲۳ میلیون مترمکعب ذخیره آب قرار دارد. ذخایر این سد نسبت به متوسط ۱۰ ساله ۵۳ درصد کاهش نشان می‌دهد. سد طرق در خراسان رضوی نیز با تنها ۳ درصد پرشدگی و یک میلیون مترمکعب ذخیره آب، از دیگر سدهای دارای وضعیت نامطلوب است. میزان ذخایر این سد نسبت به متوسط ۱۰ ساله ۹۲ درصد کاهش یافته است. سد بارادو در خراسان شمالی نیز با ۳ درصد پرشدگی و ۳ میلیون مترمکعب ذخیره آب در وضعیت نامناسبی قرار دارد. همچنین سد شمیل و نیان در هرمزگان با ۸ درصد پرشدگی و ۵ میلیون مترمکعب ذخیره آب از دیگر مخازن کم‌آب کشور محسوب می‌شود. در استان تهران و البرز نیز وضعیت سدها یکسان نیست. سد امیرکبیر با ۱۲۰ میلیون مترمکعب ذخیره، حدود ۶۷ درصد پرشدگی دارد؛ در مقابل، سد لار با ۲۳ میلیون مترمکعب ذخیره تنها ۲ درصد پر است. میزان پرشدگی سدهای طالقان، لتیان و ماملو نیز به‌ترتیب ۲۷.۳۷ و ۱۱ درصد گزارش شده است. به این ترتیب، سه سد لار، ماملو و لتیان همچنان با فاصله از وضعیت مطلوب ذخایر آبی مواجه هستند. در مقابل، برخی سدهای کشور شرایط مناسب‌تری دارند. در استان خوزستان، سدهای کارون، دز و کرخه به‌ترتیب ۳۸.۶۲ و ۴۰ درصد پرشدگی دارند. همچنین میزان پرشدگی سد مارون ۴۶ درصد گزارش شده است. در استان آذربایجان شرقی نیز سدهای خداآفرین، ستارخان، شهید کاظمی و بارون در محدوده افزایش ذخایر نسبت به متوسط بلندمدت قرار دارند.

«تعادل» از ناترازی گاز در آستانه فصل سرما گزارش می‌دهد

سیاهچاله‌های نامرئی انرژی!

پاییز که به نیمه می‌رسد، زنگ خطر برای ترازنامه انرژی کشور نه با زمزمه، بلکه با فریادی از جنس افت فشار به صدا درمی‌آید. سال‌هاست که ناترازی گاز طبیعی از قاب یک دغدغه فنی در اتاق‌های دیسپچینگ خارج شده و مستقیما نبض تولید صنعتی، پایداری شبکه برق و حتی شاخص‌های کلان اقتصاد ملی را نشانه گرفته است. اما زمستان امسال تفاوت بنیادینی با دوره‌های پیشین دارد؛ سال جاری، ناترازی نه فقط زاییده مصرف فزاینده و غیربهره‌ور دهه‌های گذشته، بلکه برآمده از زخم‌های عینی و فنی بر پیکره شبکه فرآورش و تاسیسات پالایشی است. این تلاقی پرمخاطره میان «شوک منفی عرضه» و «جهش فصلی تقاضا»، معادلات مدیریت سنتی انرژی را دستخوش بحران کرده و این واقعیت عریان را یادآور می‌شود که دوران بخشنامه‌درمانی، خواهش از مشترکان برای کم کردن درجه پکیج و خاموش کردن کوره صنایع به خط پایان رسیده؛ اکنون زمان رونمایی از ابزارهای مالی سخت‌گیرانه، بازارمحور و جسورانه است.

برای درک واقعیت موجود، باید اعداد را صریح و بدون لفاظی روی میز چید. با خروج نزدیک به ۲۳۰ میلیون مترمکعب از ظرفیت فرآورش روزانه در مقطعی بحرانی، شبکه گاز کشور با بزرگ‌ترین آزمون پایداری دهه اخیر مواجه شد. اگرچه شتاب جهادی در ترمیم خطوط و تاسیسات باعث شد رقمی در حدود ۱۰۰ میلیون مترمکعب به چرخه عملیاتی بازگردد، اما غیبت حداقل ۱۳۰ میلیون مترمکعب در روز، شکافی نیست که بتوان با تدابیر روتین آن را پنهان کرد. این حجم از کسری درست در شریان‌هایی غایب است که باید بار پایدار سرمای استخوان‌سوز آذر تا بهمن‌ماه را به دوش بکشند.

در چنین مختصاتی، سخن راندن از طرح‌های پتروپالایشی جدید یا افزایش تولید فرآورده‌هایی مانند بنزین و نفت گاز، هرچند برای سبد سوخت مایع کشور حیاتی و استراتژیک است، اما در کوتاه‌مدت «درمان ناترازی متان» نخواهد بود. نمی‌توان مشعل صنایع پتروشیمی، خطوط احیای فولاد یا توربین‌های نیروگاهی پایه گازسوز را با امیدهای آتی تغذیه کرد. سمت عرضه نیازمند زمان و سرمایه‌گذاری سنگین است؛ بنابراین تنها پنجره تنفسی باقی‌مانده، چرخش ۱۸۰ درجه‌ای به سمت «مدیریت اقتصادی تقاضا» است.

ناترازی گاز صرفا یک کسری فیزیکی نیست، بلکه یک زنجیره ویرانگر اقتصادی می‌آفریند. نخستین ترک‌های افت فشار گاز به سینه نیروگاه‌های حرارتی می‌نشیند. با سهمیه‌بندی اجباری گاز طبیعی، سوخت مازوت و گازوییل با هزینه‌های گزاف لجستیکی و استهلاک تجهیزاتی جایگزین می‌شود؛ سناریویی که نه فقط بار مالی سنگینی بر دوش دولت بار می‌کند و سهمیه استراتژیک فرآورده‌ها را می‌بلعد، بلکه با افزایش انتشار آلاینده‌ها، هزینه‌های سلامت جامعه را چندبرابر می‌سازد. گام بعدی، متوقف‌سازی خطوط تولید صنایع بالادستی، کارخانه‌های سیمان، مجتمع‌های پتروشیمی و واحدهای فولادی است. هر روز توقف گاز در این واحدها، به معنای افت صادرات غیرنفتی، از دست رفتن بازارهای هدف منطقه‌ای، کسری تراز تجاری و نهایتا فشار بر نرخ ارز است. تحمیل بار کمبود به بخش مولد کشور برای گرم نگه داشتن خانه‌هایی که به دلیل عدم رعایت استانداردهای ساختمانی، عملا حرارت را به فضای باز شلیک می‌کنند، پارادوکس نامتوازنی است که اقتصاد ایران سال‌هاست توان آن را می‌پردازد.

بخش ساختمان در ایران را می‌توان بزرگ‌ترین چاه بی‌انتهای اتلاف حرارت نامید. فرسودگی تاسیسات حرارتی، عدم استفاده از سیستم‌های کنترل هوشمند، پنجره‌های نامناسب و بی‌توجهی ساختاری به مبحث ۱۹ مقررات ملی ساختمان، سبب شده مصرف سرانه گرمایش در کشورمان فرسنگ‌ها با استانداردهای جهانی فاصله داشته باشد. تاکنون رویکرد متولیان امر به این بخش، بیشتر جنبه توصیه‌ای، پویش‌های رسانه‌ای یا حداکثر هشدار پیرامون تنظیم دمای رفاه (۱۸ تا ۲۰ درجه) بوده است. اما تجربه اقتصاد رفتاری ثابت کرده است تا زمانی که گاز با قیمتی نزدیک به صفر در مجاری خانگی جریان دارد و اتلاف حرارت فاقد جریمه یا پاداش ملموس نقدی است، هیچ خانوار یا سازمانی به سمت عایق‌کاری، نوسازی بویلرها یا خرید تجهیزات مدرن گام برنمی‌دارد. صرفه‌جویی پایدار نه با التماس، بلکه با تبدیل «مترمکعب هدررفته» به «اسکناس واقعی» رخ می‌دهد.

نقطه عطف عبور از بن‌بست کنونی، در بستر ابزارهایی است که ظرفیت قانونی آنها در قالب ماده ۴۶ قانون برنامه هفتم پیشرفت تثبیت شده است: «توسعه بازار بهینه‌سازی انرژی از طریق گواهی‌های صرفه‌جویی». منطق اقتصادی این بازار بسیار شفاف است: چرا دولت برای تولید هر مترمکعب گاز جدید در میادین مشترک مبالغ هنگفت دلاری سرمایه‌گذاری کند، در حالی که می‌تواند همان مترمکعب را با یک‌سوم آن هزینه در مبادی مصرف نجات دهد؟

گواهی صرفه‌جویی، میزان گاز مصرف‌نشده را به یک ورقه بهادار، شفاف و قابل معامله در بورس انرژی بدل می‌کند. صنایعی که در زمستان زیر تیغ قطعی گاز قرار دارند، خریداران دست‌به‌نقد این گواهی‌ها هستند؛ آنها حاضرند هزینه این ورقه‌ها را بپردازند تا خط تولیدشان فعال بماند. از طرف دیگر، صادرکننده این گواهی کسی است که با نوسازی موتورخانه، هوشمندسازی مصرف یا کاهش مصرف خود، متان آزاد کرده است. این یعنی شکل‌گیری یک بازار پویا و خودتنظیم، بدون تحمیل بار مالی تازه بر خزانه دولت. در این پازل جدید، مصرف‌کننده نهایی - به‌ویژه در بخش خانگی و ساختمان‌های عمومی - نباید و نمی‌تواند خودش درگیر خرید تجهیزات گران‌قیمت یا ورود به تالار بورس شود. اینجاست که نقش حیاتی «شرکت‌های کارور انرژی» یا همان اسکوها (ESCOs) برجسته می‌شود. این شرکت‌ها با سرمایه خود وارد مجموعه‌های ساختمانی، تجاری و اداری می‌شوند، فرآیند عایق‌کاری و بازسازی سیستم‌های گرمایشی را بدون اخذ وجه اولیه از مالک انجام می‌دهند و درآمد سرمایه‌گذاری‌شان را مستقیما از محل انتشار و فروش گواهی‌های صرفه‌جویی در بورس انرژی برمی‌دارند.

زمستان پیش‌رو شوخی‌بردار نیست. ترکیب کسری ۱۳۰ میلیون مترمکعبی ظرفیت فرآورش با روزهای سرد پیش‌رو، هشداری روشن برای تمام ارکان تصمیم‌گیری است. نسخه سنتی «قطع گاز صنعت و سوختن منابع تجدیدناپذیر مایع»، کشور را به بیراهه اقتصادی می‌برد.

راه خروج از دالان تاریک ناترازی گاز، از تالار شفاف بورس انرژی، میدان‌دادن بی‌قیدوشرط به شرکت‌های کارور و تبدیل انرژی ذخیره‌شده به ثروت می‌گذرد. زمستان سخت گازی را نمی‌توان با امید به گرمای هوا از سر گذراند؛ این زمستان تنها در صورتی مهار می‌شود که دیپلماسی بهره‌وری و ابزارهای نوین مالی، جانشین کنترل‌های دستی و محدودیت‌های سنتی شوند. گاز صرفه‌جویی‌شده باید ارج نهاده شود و به جریان سرمایه‌گذاری کشور بازگردد؛ تنها در این صورت است که شعله‌های توسعه اقتصادی، حتی در سردترین شب‌های سال، پرفروغ باقی خواهد ماند.

هشدار درباره یخ‌زدگی کنتورهای آب در روزهای سرد

همزمان با کاهش دما در بیشتر استان‌های کشور، رعایت چند نکته ساده برای محافظت از کنتورهای آب ضروری است، چراکه یخ‌زدگی این تاسیسات می‌تواند به شکستگی کنتور و قطع جریان آب منجر شود.

به گزارش ایسنا، با کاهش دما در بیشتر استان‌های کشور همزمان با آغاز فصل سرما احتمال یخ‌زدگی کنتورهای آب در مناطق سردسیر افزایش می‌یابد موضوعی که در صورت عدم توجه به اقدامات پیشگیرانه می‌تواند به شکستگی کنتور، قطع جریان آب و تحمیل خسارت به مشترکان منجر شود. در همین راستا به شهروندان توصیه می‌شود با آغاز فصل سرما اقدامات لازم را برای جلوگیری از یخ‌زدگی کنتور و تاسیسات آبرسانی انجام دهند، چراکه یخ‌زدگی این تاسیسات علاوه بر آسیب به کنتور می‌تواند موجب اختلال در تامین آب مشترکان شود. برای پیشگیری از این اتفاق لازم است پیش از کاهش شدید دما داخل حوضچه کنتور با پوشش‌های مناسبی مانند پشم‌شیشه گونی کنفی یا پوشال عایق‌بندی شود. همچنین عایق کردن لوله‌های سطحی و اطمینان از بسته‌بودن کامل درب محفظه کنتور می‌تواند از یخ‌زدگی انشعاب و کنتور جلوگیری کند. در صورت یخ‌زدگی کنتور شهروندان باید از به کار گیری آب جوش یا شعله مستقیم آتش برای باز کردن آن خودداری کنند، چراکه شوک حرارتی ناشی از این اقدام می‌تواند به ترکیدگی کنتور منجر شود. در چنین شرایطی کافی است مشترکان با شماره ۱۲۲ تماس بگیرند تا راهنمایی‌های لازم ارایه شود یا امدادگران شرکت آب و فاضلاب برای رفع مشکل در محل حاضر شوند.

مصر از کشف جدید ذخایر گاز در مدیترانه رونمایی کرد

مصر روز جمعه از کشف ذخایر گاز طبیعی به میزان تقریبا ۲۰۰ میلیارد فوت مکعب در دریای مدیترانه خبر داد. به گزارش ایسنا، وزارت نفت و منابع معدنی مصر اعلام کرد که حفاری و ارزیابی چاه اکتشافی Nasseem-X۱ در منطقه امتیاز تیبا، یک سازند حاوی گاز با ویژگی‌های زمین‌شناسی و فیزیکی امیدوارکننده را آشکار کرده است. این وزارتخانه اعلام کرد که این چاه، یک لایه حاوی گاز به ضخامت تقریبی ۱۵ متر را آشکار کرده است. مطالعات فنی برای تعیین ذخایر قابل بازیابی و تولید بالقوه روزانه ادامه دارد، در حالی که این وزارتخانه هنوز زمان شروع تولید را اعلام نکرده است. امتیاز تیبا توسط شرکت انرژی ایتالیایی اِنی با همکاری شرکت استرالیایی وودساید اداره می‌شود و شرکت مصری پتروبِل عملیات حفاری را به نمایندگی از شرکا انجام می‌دهد. این وزارتخانه اعلام کرد که قصد دارد این چاه را از طریق خط لوله‌ای به طول تقریبی ۲۲ کیلومتر، به تاسیسات تولیدی موجود متصل کند. اتصال پیشنهادی به خط لوله ابومادی - الجمیل امکان استفاده از زیرساخت‌های موجود را فراهم می‌کند و زمان لازم برای تولید گاز تازه کشف شده را کاهش می‌دهد. وزارت نفت و منابع معدنی مصر اعلام کرد که این کشف می‌تواند پس از تکمیل ارزیابی‌های فنی و اثبات قابلیت تجاری آن، به افزایش تولید گاز طبیعی داخلی کمک کند. این وزارتخانه نتایج مثبت اکتشاف را به افزایش سرمایه‌گذاری و فعالیت‌های اکتشافی نسبت داد و به بهبود فضای سرمایه‌گذاری و پیشرفت در تسویه پرداخت‌های معوقه به شرکای بین‌المللی انرژی اشاره کرد.

درخواست بازرگانان نفت برای بازگشت نفتکش‌های تحت تحریم امریکا

در پی افزایش شدید هزینه‌های حمل‌ونقل دریایی، شرکت‌های بازرگانی نفت از امریکا خواسته‌اند اجازه دهد نفتکش‌های تحت تحریم دوباره به چرخه فعالیت بازگردند. به گزارش ایسنا، بلومبرگ به نقل از منابع آگاه نوشت: شرکت‌های «ترافیگورا»، «ویتول»، «مرکوریا» و «شرکت ملی نفت ابوظبی» در حال مذاکره با مقامات امریکایی هستند تا مجوز خرید یا اجاره نفتکش‌های قرار گرفته در فهرست سیاه را دریافت کنند.

این مذاکرات شامل حدود ۵۰ فروند کشتی می‌شود که در حال حاضر تحت تحریم‌های امریکا قرار دارند. مقامات وزارت خزانه‌داری در حال بررسی صدور مجوز برای این موارد به صورت موردی هستند، اما هنوز تصمیم نهایی در این باره اتخاذ نشده است.

این پیشنهاد در حالی مطرح می‌شود که ماه‌ها اختلال در کشتیرانی - ناشی از تجاوز نظامی امریکا و رژیم صهیونیستی به ایران - نفتکش‌ها را ناچار به پیمودن مسیرهای طولانی‌تر کرده، هزینه‌های بیمه را افزایش داده و موجب معطلی کشتی‌ها برای انجام عملیات انتقال محموله شده است.

هزینه اجاره یک ابرنفتکش برای مسیر منطقه گلف کاست در امریکا به مقصد چین، در ماه اکتبر به حدود ۸۰ میلیون دلار رسید که تقریبا ۱۰ برابر میانگین نرخ‌ها پیش از آغاز تجاوز نظامی امریکا و رژیم صهیونیستی به ایران است.

شرکت «والرو» (Valero) ماه گذشته برآورد کرد که هزینه حمل نفت خام امریکا به آسیا به ۳۰ تا ۳۵ دلار در هر بشکه رسیده است، در حالی که این رقم یک سال پیش حدود ۵ دلار بود. این هزینه‌ها پیامدهایی به همراه داشته و در نتیجه آن، سفارش‌های آسیایی برای خرید نفت خام امریکا برای تحویل در نوامبر، در ماه اکتبر حدود ۵۰ درصد کاهش یافت. این امر می‌تواند حجم محموله‌های ارسالی را به پایین‌ترین سطح خود در هفت سال اخیر برساند. بازگرداندن کشتی‌های تحت تحریم به چرخه فعالیت می‌تواند بخشی از این فشار را کاهش دهد. کریس رایت، وزیر انرژی امریکا ماه گذشته اظهار کرده بود واشنگتن در حال بررسی سازوکارهایی است که به سرمایه‌گذاران اجازه می‌دهد نفتکش‌های موجود در فهرست سیاه را خریداری و بازسازی کنند تا از آنها برای حمل محموله‌های نفتی مجاز استفاده شود. بنا بر داده‌های وزارت خزانه‌داری که توسط بلومبرگ گردآوری شده، تا تاریخ چهارم نوامبر، تحریم‌های امریکا شامل ۱۵۶۸ کشتی، از جمله ۴۶۲ نفتکش حامل نفت خام بوده است. بر اساس گزارش اویل پرایس، با این حال، میزان اثربخشی این اقدام تا حد زیادی به این بستگی دارد که کدام کشتی‌ها مجوز فعالیت دریافت کنند. بازگرداندن نفتکش‌هایی که پیش‌تر غیرفعال شده بودند، ظرفیت واقعی کشتیرانی را افزایش خواهد داد، اما صرفا قانونی کردن وضعیت کشتی‌هایی که هم‌اکنون نیز مشغول حمل نفت تحت تحریم هستند، تاثیر بسیار کمتری بر رفع کمبود موجود خواهد داشت. بسیاری از نفتکش‌های فهرست سیاه، کشتی‌های قدیمی هستند که قبل از ورود به خدمات تجاری متعارف، نیاز به تعمیر، بازرسی و بیمه دارند و مجوز امریکا به‌طور خودکار محدودیت‌های اعمال شده توسط اتحادیه اروپا یا انگلیس را لغو نمی‌کند.

ادامه از صفحه اول

گذرگاه طلایی مکران تا میان‌رودان

این امر موجب پیش‌بینی‌پذیری در تحویل به‌موقع محموله‌ها (سا همان JIT)، کاهش هزینه‌های مبادله در تجارت بین‌الملل و تسهیل صدور خدمات بیمه‌ای و فورواردری می‌گردد. همچنین، تنوع‌بخشی به شریان‌های خروج کالا و پایداری درآمدهای ناشی از صادرات خدمات تجاری، تراز بخش خدمات ترابری را تقویت کرده و ضریب کارایی جذب بار بین‌المللی را افزایش می‌دهد. تحقق کامل اهداف لجستیکی و اقتصادی این دالان راهبردی نیازمند تمرکز اعتبارات عمرانی بر تکمیل گلوگاه‌های بزرگراهی آن، به ویژه چهارخطه‌سازی محور چابهار تا جاسک و ارتقای محور اندیمشک به دهلران و مهران است. علاوه بر این هدایت جریان بار اقیانوس هند از بستر مسطح سواحل مکران و دشت‌های خوزستان به سوی مرز مهران، نرخ بازده مناسبی را در توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل کشور رقم زده و جایگاه ژئوپلیتیک ایران را در کریدورهای بین‌المللی شرق به غرب تحکیم می‌کند و صرفه‌های ناشی از مقیاس ایجاد کرده و بازارهای جدیدی برای بندر چابهار ایجاد می‌کند.

تداوم تجارت ایران و عراق

باوجود این مسائل، جریان عمومی تجارت ایران و عراق همچنان ادامه دارد و محدودیت‌های مقطعی مرزی به معنای توقف روابط اقتصادی دو کشور نیست.

آنچه در شرایط فعلی اهمیت دارد، مدیریت انعطاف‌پذیر مسیرهای صادراتی، استفاده از ظرفیت همه گذرگاه‌های موجود و تلاش برای بازگشت هر چه سریع‌تر مرزهای دچار محدودیت به شرایط عادی است. عراق همچنان یکی از بازارهای مهم صادراتی ایران است و حفظ این بازار به استمرار ارتباطات تجاری و اعتماد میان فعالان اقتصادی دو کشور وابسته است. از این منظر، عبور از مشکلات مقطعی مرزی تنها یک مساله لجستیکی نیست، بلکه بخشی از ضرورت حفظ روابط اقتصادی و تقویت ظرفیت‌های تجاری منطقه‌ای ایران به شمار می‌رود. انتظار می‌رود با برطرف شدن محدودیت‌های موجود و بازگشت مسیرهای مرزی به وضعیت عادی، مبادلات دو کشور نیز با روندی روان‌تر ادامه پیدا کند.

رویداد

هشدار درباره سوءاستفاده از تراشه کارت‌های سوخت

شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی با هشدار درباره سوءاستفاده احتمالی از تراشه کارت‌های هوشمند سوخت اعلام کرد: برخی افراد سودجو با جداسازی تراشه کارت سوخت و نصب آن روی بدنه سیم‌کارت، از این طریق اقدام به سوخت‌گیری می‌کنند. این شرکت از شهروندان خواست کارت سوخت خود را در اختیار افراد متفرقه قرار ندهند و شخصا برای سوخت‌گیری اقدام کنند. به گزارش ایسنا، شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران در اطلاعیه‌ای درباره انتشار کلیپ استفاده از بدنه سیم‌کارت‌های رایتل برای سوخت‌گیری در جایگاه‌های عرضه سوخت اعلام کرد: بررسی موضوع نشان می‌دهد آنچه در این کلیپ مشاهده می‌شود، ارتباطی با عملکرد سیم‌کارت یا شبکه اپراتور تلفن همراه ندارد، بلکه موضوع به سوءاستفاده احتمالی از تراشه‌های کارت هوشمند سوخت مربوط است. برخی افراد سودجو با جداسازی تراشه کارت‌های هوشمند سوخت و نصب آنها روی بدنه سیم‌کارت، از این تراشه‌ها برای انجام عملیات سوخت‌گیری سوءاستفاده می‌کنند. در واقع، فرآیند سوخت‌گیری از طریق تراشه کارت سوخت انجام می‌شود و بدنه سیم‌کارت صرفا به عنوان محملی برای نگهداری و استفاده از این تراشه به کار گرفته شده است. شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ضمن پیگیری موضوع از مراجع ذی‌ربط از هموطنان درخواست می‌کند به‌منظور پیشگیری از هرگونه سوءاستفاده احتمالی، کارت هوشمند سوخت خود را به هیچ‌عنوان در اختیار افراد متفرقه قرار ندهند و شخصا نسبت به انجام فرآیند سوخت‌گیری اقدام کنند.

زمستان سخت گازی با نسخه اقتصادی صرفه‌جویی

تشدید ناترازی گاز در آستانه زمستان، ضرورت اصلاح الگوی مصرف را افزایش داده است؛ راهکاری که با توسعه بازار گواهی‌های صرفه‌جویی می‌تواند به فرصتی برای سرمایه‌گذاری و کاهش هزینه انرژی تبدیل شود. تشدید ناترازی گاز پس از آسیب‌دیدن بخشی از تاسیسات تولید و فرآورش، در کنار افزایش تقاضا در فصل سرد، ضرورت اصلاح الگوی مصرف و استفاده از ابزارهای اقتصادی برای مدیریت انرژی را دوچندان کرده است؛ مسیری که در آن، گواهی‌های صرفه‌جویی و فعالیت شرکت‌های کارور می‌توانند به کاهش فشار بر شبکه گاز و تامین مالی طرح‌های بهینه‌سازی کمک کنند. تامین پایدار گاز در فصل سرد، یکی از مهم‌ترین چالش‌های نظام انرژی کشور است؛ چالشی که اگرچه پیش از آسیب‌های وارد شده به تاسیسات گازی نیز وجود داشت، اکنون با کاهش بخشی از ظرفیت فرآورش، ابعاد جدی‌تری پیدا کرده است. افزایش مصرف در بخش خانگی و تجاری در روزهای سرد، از یک سو فشار بر شبکه گازرسانی را افزایش می‌دهد و از سوی دیگر، امکان تامین سوخت نیروگاه‌ها و صنایع را محدود می‌کند. بر اساس اعلام مسوولان، در جریان آسیب‌های وارد شده به تاسیسات گازی کشور، حدود ۲۳۰ میلیون مترمکعب در روز از ظرفیت فرآورش گاز خارج شد که تاکنون حدود ۱۰۰ میلیون مترمکعب آن به چرخه تولید بازگشته و حدود ۱۳۰ میلیون مترمکعب همچنان از دسترس خارج است. این شرایط در آستانه زمستان، اهمیت بازسازی تاسیسات و مدیریت همزمان عرضه و تقاضای گاز را افزایش داده است. ناترازی گاز صرفا به معنای کمبود یک حامل انرژی نیست، بلکه پیامدهای آن به بخش‌های مختلف اقتصاد انرژی گسترش پیدا می‌کند. در روزهایی که مصرف خانگی و تجاری افزایش می‌یابد، تامین گاز نیروگاه‌ها با محدودیت بیشتری مواجه می‌شود و بخشی از نیاز آنها باید از طریق سوخت مایع جبران شود؛ مساله‌ای که می‌تواند هزینه تولید برق و آلودگی هوا را افزایش دهد. از سوی دیگر، محدودیت گازرسانی به صنایع می‌تواند بر روند تولید و فعالیت واحدهای صنعتی اثر بگذارد. به همین دلیل، مدیریت مصرف در بخش ساختمان تنها یک اقدام برای کاهش هزینه خانوارها نیست، بلکه می‌تواند به حفظ سهم بیشتری از گاز طبیعی برای نیروگاه‌ها و واحدهای تولیدی کمک کند. در سمت عرضه، بازگرداندن ظرفیت‌های آسیب‌دیده به مدار تولید و فرآورش، از اولویت‌های صنعت گاز برای عبور از فصل سرد به شمار می‌رود. بازگشت بخشی از ظرفیت پالایشگاه‌های آسیب‌دیده پارس جنوبی، گامی در مسیر جبران کاهش تولید بوده است؛ با این حال، تکمیل عملیات بازسازی و افزایش پایداری تاسیسات همچنان اهمیت دارد. در کنار این اقدامات، توسعه ظرفیت پالایشی کشور نیز می‌تواند به تقویت امنیت تامین فرآورده‌های نفتی کمک کند. بهره‌برداری از طرح‌های جدید پالایشگاهی، ظرفیت تولید بنزین و گازوییل را افزایش می‌دهد، اما این طرح‌ها جایگزین مستقیمی برای ظرفیت تولید و فرآورش گاز طبیعی نیستند و باید به عنوان بخشی از برنامه جامع امنیت انرژی ارزیابی شوند. با وجود اهمیت افزایش عرضه، تجربه سال‌های گذشته نشان داده است که توسعه ظرفیت تولید به تنهایی برای رفع ناترازی کافی نیست و بدون کنترل رشد مصرف، شکاف میان منابع و مصارف انرژی در دوره‌های اوج تقاضا همچنان پابرجا خواهد ماند. بخش ساختمان به دلیل افزایش مصرف گرمایشی در فصل سرد، یکی از مهم‌ترین حوزه‌ها برای اجرای برنامه‌های بهینه‌سازی انرژی است. رعایت دمای آسایش، جلوگیری از اتلاف حرارت، عایق‌کاری ساختمان‌ها و استفاده از تجهیزات گرمایشی پربازده می‌تواند بدون ایجاد اختلال در آسایش خانوارها، میزان مصرف گاز را کاهش دهد. رعایت دمای ۱۸ تا ۲۰ درجه سانتی‌گراد در ساختمان‌های عمومی و محیط‌های کاری از راهکارهای مدیریت مصرف است و تحقق اهداف ذکر شده ضرورت همراهی خانوارها، ادارات و واحدهای تولیدی را می‌طلبد. با این حال، مدیریت مصرف نباید به توصیه‌های مقطعی و بخشنامه‌های زمستانی محدود شود. اصلاح بهره‌وری ساختمان‌ها، نوسازی تجهیزات گرمایشی و بهینه‌سازی فرآیندهای صنعتی باید در قالب برنامه‌ای مستمر دنبال شود تا کاهش مصرف به نتیجه‌ای پایدار تبدیل شود. یکی از راهکارهای مهم برای عبور از مدیریت دستوری مصرف، ایجاد انگیزه اقتصادی برای کاهش تقاضای انرژی است. در این چارچوب، گواهی‌های صرفه‌جویی و امکان معامله آنها در بورس انرژی می‌توانند صرفه‌جویی را از یک توصیه عمومی به فعالیتی اقتصادی و قابل سرمایه‌گذاری تبدیل کنند. ماده ۴۶ قانون برنامه هفتم پیشرفت، بستر قانونی توسعه بازار بهینه‌سازی انرژی و محیط زیست و استفاده از گواهی‌های صرفه‌جویی را فراهم کرده است. بر اساس این ظرفیت، انرژی صرفه‌جویی‌شده می‌تواند در قالب گواهی به ارزش اقتصادی تبدیل شود و در بازار مربوط مورد معامله قرار گیرد.